

Питання до іспиту

з навчальної дисципліни «Міжнародне право прав людини»

1. Права людини – феномен світової культури та цивілізації. Ознаки прав людини. Права людини і права громадянина. Принципи прав людини.
2. Періодизації історичного розвитку концепції прав людини. Основні концепції прав людини (природно-правова концепція, позитивізм, особливості американської, радянської концепцій прав людини).
3. Зародження і розвиток ідеї прав людини в античності (Стародавня Греція, Стародавній Рим). Перші акти щодо обмеження свавілля влади щодо індивіда в феодальному суспільстві.
4. Розуміння прав людини в Середньовіччі, епоху Відродження, Новий Час. Розвиток ідей про права людини у Французькій Декларації прав людини і громадянина 1789р.
5. Закріплення положень, що стосуються гуманітарних аспектів захисту прав людини в міжнародних актах 19-20 століть. Доктрина гуманітарної інтервенції у сучасній теорії права.
6. Загальна характеристика міжнародного права прав людини як галузі міжнародного права.
7. Поняття міжнародних стандартів у галузі прав людини.
8. Галузеві принципи міжнародного права захисту і заохочення прав людини.
9. Співвідношення міжнародного гуманітарного права і міжнародного захисту прав людини.
10. Сучасна концепція міжнародно-правового захисту прав людини та Загальна декларація прав людини 1948 року.
11. Статут ООН та принципи поваги прав людини. Міжнародний біль прав людини.
12. Права людини як частина міжнародного звичаєвого права. Права людини в ієрархії міжнародно-правових норм
13. Права людини і норми *jus cogens*. *Erga omnes* характер зобов'язань щодо захисту прав людини.
14. Питання про застереження до договорів про права людини.
15. Універсальні міжнародно-правові норми щодо захисту прав особи.
16. Міжнародні норми щодо захисту прав людини регіонального характеру та їх особливості.

17. Сучасна структура прав людини. Концепція поколінь. Види основних прав и свобод людини.
18. Поняття і ознаки міжнародних механізмів захисту прав і свобод людини (загальна характеристика).
19. Універсальні механізм захисту прав людини. Їх класифікація (конвенційні, органи утворені міжнародними організаціями; судові, позасудові та квазісудові органи; органи загальної, петиційної та змішаної компетенції).
20. Комітет з прав людини, Комітет з економічних, соціальних і культурних прав, Комітет з ліквідації расової дискримінації та процедури, що використовуються у них.
21. Комітет з ліквідації дискримінації у відношенні до жінок, Комітет проти катувань, Комітет з прав дитини, Комітет із захисту прав всіх трудящих-мігрантів і членів їх сімей, Комітет з прав інвалідів та процедури, що використовуються у них.
22. Комітет з насильницьких зникнень, Підкомітет з попередження тортур та процедури, що використовуються у них.
23. Рада з прав людини. Її правовий статус, порядок формування та повноваження.
24. Сучасні регіональні механізми захисту прав людини. Загальна характеристика.
25. Міжамериканська система захисту прав людини. Статут Організації американських держав та закріплені у ньому принципи в сфері прав людини, Американська декларація з прав і обов'язків людини 1969, Американська конвенція про права людини, Міжамериканська комісія з прав людини та Міжамериканський суд з прав людини. Африканська система захисту прав людини.
26. Африканський союз (АС) (раніше Організації африканської єдності) та Африканська хартія з прав людини і народів 1981 г., її особливості. Африканська комісія з прав людини, Африканський суд з прав людини.
27. Азійсько-Тихоокеанська декларація прав людини і народів 1988 г.

28. Захист прав людини в ісламі. Ліга арабських держав (ЛАД). Загальна ісламська Декларація 1981 р. Організація «Ісламська конференція» та Каїрська декларація з прав людини.
29. Механізм захисту прав людини в СНД.
30. Європейські регіональні механізми захисту прав людини. Загальна характеристика.
31. ОБСЄ та захист прав людини.
32. Рада Європи та захист прав людини.
33. Загальна характеристика Конвенції з захисту прав людини та основоположних свобод 1950 р., її структура.
34. Принципи субсидіарності та розсуду держави як базові засади контрольного механізму Конвенції.
35. Принципи тлумачення Конвенції з захисту прав людини і основоположних свобод Європейським судом з прав людини (автономне тлумачення, принцип “розсуду держави”, принцип ефективного тлумачення).
36. Концепція “позитивних” зобов’язань держави.
37. Правовий статус Європейського Суду з прав людини, його компетенція.
38. Європейська соціальна хартія.
39. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню.
40. Захист прав меншин у рамках Ради Європи. Рамкова конвенція про захист національних меншин. Європейська хартія регіональних мов або мов меншин Європейська комісія проти расизму та нетерпимості.
41. Комісар Ради Європи з прав людини.
42. Права людини в праві Європейського Союзу. Становлення принципу захисту прав людини в ЄС.
43. Хартія ЄС про основоположні права 2000 р. як інструмент забезпечення прав і свобод людини в праві ЄС.
44. Інститут громадянства ЄС: правова природа, порядок набуття та втрата. Механізм забезпечення прав громадян ЄС.
45. Основні права та свободи громадян ЄС. Правовий статус іноземних громадян в ЄС.
46. Гарантії прав приватних осіб в праві ЄС: інституціональні, процесуальні та матеріальні.
47. Міжнародно-правовий механізм захисту прав дітей та молоді.
48. Захист прав жінок у міжнародному праві.

49. Міжнародно-правовий механізм захисту прав меншин, корінних народів.
50. Міжнародно-правовий універсальний та регіональний механізм захисту прав біженців, осіб, що шукають притулку, вимушених переселенців.
51. Міжнародно-правовий універсальний та регіональний механізм захисту прав трудящих-мігрантів та членів їх сімей.
52. Міжнародно-правове співробітництво із захисту прав людей з обмеженими можливостями.
53. Міжнародно-правові стандарти зацита прав людини у місцях примусового утримання.
54. Захист прав людини в умовах збройного конфлікту.
55. Особливості захисту та забезпечення прав жертв збройних конфліктів.
56. Статус військовополонених.
57. Захист цивільного населення під час збройних конфліктів
58. Преференційний захист особливо вразливих груп населення.
59. Співвідношення застосування міжнародного гуманітарного права і права прав людини в умовах збройного конфлікту і надзвичайного стану.
60. Застосування норм міжнародного гуманітарного права і права прав людини в практиці регіональних міжнародних судів з прав людини.
61. Права людини та біоетика.
62. Принципи біоетики в контексті захисту прав людини.
63. Міжнародні стандарти, які стосуються трансплантації органів і тканин людського походження у лікувальних цілях.
64. Соматичні права людини. Поняття і види.
65. Міжнародне право та репродуктивні права людини: право на аборт, право зміну статі, сурогатне материнство, клонування.
66. Міжнародні стандарти генодіагностики і генетичного тестування.
67. Міжнародні стандарти права на життя. Евтаназія в контексті права на життя.
68. Екологічні права людини та міжнародне право.
69. Інформаційні права людини і міжнародне право.